

V Plzni dne 10.4.2019

Posudek konzultanta na diplomovou práci

Tomáše Havelce

„Lichva“

1) Úvod

Předložená diplomová práce obsahuje rozbor problematiky vztahující se k trestnému činu lichvy obsaženého v současné době v trestním zákoníku v § 218.

Diplomová práce prošla kontrolou plagiátorství kvalifikačních prací ve smyslu pokynu děkana č. 23 D/2011 ze dne 2.8.2011 a byla zjištěna nejvyšší míra podobnosti 0% se zkoumanými texty a ve smyslu čl. 3 s ohledem na zjištěný výsledek není třeba ověřovat originalitu práce.

Diplomant požádal o individuální téma diplomové práce a toto mu bylo se souhlasem konzultanta odsouhlaseno.

Struktura diplomové práce v zásadě odpovídá zadanému diplomovému úkolu.

Vlastní text diplomové práce čítá 83 stran, celkový rozsah práce včetně obsahu, seznamu zkratk, seznamu literatury, cizojazyčného resumé, tabulek a grafů čítá 99 stran.

2) Zaměření diplomové práce, její systematika a základní koncepce

Diplomová práce si klade za cíl popsat problematiku lichvy, a to v soukromoprávních i trestněprávních souvislostech s tím, že bude detailně rozebrána skutková podstata trestného činu lichvy obsažená v § 2018 trestního zákoníku. Diplomant v úvodu práce zmiňuje, že na zpracovávané téma není dostatek literatury a dále tu skutečnost, že počet trestně stíhaných a odsouzených osob za lichvu je velmi nízký.

Práce je členěna bez úvodu a závěru na devět kapitol, čímž se částečně rozšířila osnova obsažená v zásadách pro zpracování diplomové práce (1. Lichva jako termín, 2. Historický, náboženský a kulturně sociální pohled na lichvu, 3. České, rakouské a československé trestní právo a lichva, 4. Předchozí občanskoprávní úprava, 5. Lichva v současném občanském právu, 6. Lichva a současné trestní právo, 7. Judikatura a rozebrání konkrétních případů, 8. Komparace s právní úpravou v zahraničí, 9. Lichva jako sociálně patologický jev). V kapitole 1. diplomant dospívá k závěru, že lichvu je možné definovat jako jev ve společnosti, který je regulován jak normami občanského, tak normami trestního práva a spočívá v naplnění zákonných znaků, které jsou mu právem přiznány. V další části (kapitola 2.) se zabývá autor historickým exkurzem vztahujícím se k popisovanému tématu a poté přechází (kapitola 3.) k popisu české, rakouské a československé právní úpravy lichvy v trestním právu, když tato část je zakončena právní úpravou v trestním zákoně č. 140/1961 Sb. V kapitole 4. se zabývá diplomant předchozí občanskoprávní úpravou, tj. před účinností nového občanského zákoníku, tj. do 31.12.2013, když poukazuje na to, že tento občanský zákoník neobsahoval explicitní ustanovení o lichvě a následně v kapitole 5. rozebírá již podrobněji lichvu v současném občanském právu, které již úpravu lichvy obsahuje a v návaznosti na to popisuje i některé instituty občanského práva využívané k realizaci lichvy. Nepochybně jádrem celé práce je kapitola 6., která se zabývá lichvou tak, jak je upravena v účinném trestním zákoníku od 1.1.2010 (str. 40 až 61), když tato kapitola obsahuje i některé procesní aspekty vztahující se k dokazování lichvy. Autor věnuje v této kapitole diplomové práce pozornost také důležitým otázkám vztahujícím se k případnému jednočinnému souběhu trestného činu lichvy s trestnými činy podvodu podle § 209, útisku podle § 177 a zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby dle § 240 trestního zákoníku, když správně uvádí, že je jednočinný souběh těchto trestných činů vyloučen. Také se zabývá diplomant otázkou subsidiarity trestní represe v návaznosti na existující občanskoprávní regulaci lichvy. V kapitole 7. autor rozebírá dva konkrétní případy, z nichž jeden byl předmětem dovolacího řízení u Nejvyššího soudu a druhý se vztahoval k jednomu řízení u Okresního soudu ve Strakonici a diplomant tento případ popisoval v diplomové práci z důvodu, že se mu jevil jako vhodný k praktickému popsání jednání pachatelů trestného činu lichvy. Kapitola 8. provádí podrobnější komparaci s trestní právní úpravou ve Slovenské republice a v Německu a stručnou komparaci s právní úpravou v Rakousku a v Itálii. V této kapitole jsou zmiňovány skutečnosti, které jsou shodně upraveny v České republice a které jsou naopak rozdílné. V kapitole 9. stručně diplomant zmiňuje skutečnosti, z nichž je dovozováno, že lichvu je nutné vnímat jako sociálně patologický jev. V závěru diplomové práce shrnuje autor své úvahy o možných opatřeních, která by mohla vést ke znemožnění páčání lichvy nebo alespoň pomohla při následném prokázání lichvy a předkládá svůj návrh na to, aby se do českého právního řádu upravila problematika „lichvy po živnostensku“. V návaznosti na prezentované názory v monografii autora Koudelky i formuluje svá stanoviska. Autor se vyslovuje proti zásahům do občanskoprávního kodexu, které by šly proti principu smluvní volnosti a dále apeluje na to,

aby se problematika lichvy stala předmětem větší medializace a aby se rozšiřovalo ve společnosti vzdělání směřující k finanční gramotnosti.

V závěru diplomové práce také diplomant zdůrazňuje, že by mělo dojít k větší provázanosti a ujasnění si vztahu občanskoprávní a trestněprávní úpravy lichvy.

3) Zhodnocení diplomové práce

Předloženou diplomovou prací diplomant prokázal schopnost osvojit si příslušné teoretické znalosti ve vztahu ke zpracovávané problematice a tyto tvořivě doplňovat a aplikovat. Podle názoru konzultanta má diplomová práce jasnou obsahovou strukturu, která se vztahuje ke zpracovávané problematice.

Diplomová práce pracuje s dostatečným množstvím odborných pramenů a diplomant také nepominul pracovat s omezenou judikaturou. Posuzovaná diplomová práce splňuje požadavky na úroveň této práce, a to jak po formální, tak i obsahové stránce.

V rámci ústní obhajoby by se měl pokusit diplomant nastínit, v čem by mělo „ujasnění vztahu“ občanskoprávní a trestněprávní úpravy lichvy spočívat.

S ohledem na shora uváděné skutečnosti, může být předložená diplomová práce podkladem pro úspěšnou ústní obhajobu.

V závislosti na průběh ústní obhajoby navrhuji kvalifikaci předložené diplomové práce známkou **výborně až velmi dobře**.

doc. JUDr. Jan Kocina, Ph.D.
konzultant diplomové práce

